

PRESSENS
FAGLIGE UTVALG

PFU-SAK NR. 220/15

KLAGER:	Adv. Hege Notøy på vegne av Kvalsvik Produksjon AS/Geir Kvalsvik
ADRESSE:	Advokatfirmaet Holvik & Angelshaug AS, Postboks 349, 6067 Ulsteinvik
PUBLIKASJON:	Gudbrandsdølen Dagningen
PUBLISERINGSDATO:	12.01. – 06.02.2015
STOFFOMRÅDE:	Næringsliv
SJANGER:	Nyhet
SØKERSTIKKORD:	Kontroll av fakta, samtidig imøtegåelse, tittelbruk, tilsvaretsrett, balanse
REGISTRERT:	14.07.2015
BEHANDLET I PFU:	27.10.2015
BEHANDLINGSTID:	103 dager
KLAGEGRUPPE:	Bedrift, privatperson (advokatklage)
PFU-KONKLUSJON:	
HENVISNING VVPL.:	
OMTALE/ANONYM.:	
MERKNADER:	Parallell klage mot NRK, sak 218/15 og Vigga, 219/15.

SAMMENDRAG:

Gudbrandsdølen Dagningen (GD) publiserte i perioden fra **12. januar til 6. februar 2015** en rekke artikler om bedriften Kvalsvik Produksjon AS på Dombås. Under følger en oversikt over artiklene i kronologisk rekkefølge. Oversikten inneholder også noen senere artikler.

Nr.	Dato	Tittel	Plattform	Sjanger
1	12.01	Dropper lønna til polske arbeidere	Nett	Nyhet
2	12.01	- Kan ikke fortsette lenger	Nett	Nyhet
3	13.01	Dropper lønna til de polske	Papir	Nyhet
4	13.01	- Kan ikke fortsette lenger	Papir	Nyhet
5	13.01	Er det troverdighet igjen?	Nett	Kommentar
6	14.01	- En politisk skandale	Nett	Nyhet
7	14.01	Fellesforbundet rydder opp	Nett	Nyhet
8	14.01	Ordføreren vil beskytte Kvalsvik	Nett	Nyhet
9	14.01	Behov for klargjøring i Dovre	Nett	Kommentar
10	14.01	Trolig gransking av Kvalsvik-saken	Nett	Nyhet
11	15.01	- Har vondt av de ansatte	Nett	Nyhet
12	15.01	- Nå ber vi om fred for våre arbeidsplasser, sier Kvalsvik-ansatt	Nett	Nyhet
13	16.01	Kvalsvik fikk ferdigattest sju år for seint	Nett	Nyhet
14	20.01	Protokoll-kluss etter krisemøte	Nett	Nyhet
15	28.01	Makkeren forlater Kvalsvik-styret	Nett	Nyhet
16	04.02	Kritisk for Kvalsvik	Nett	Nyhet
17	06.06	Kvalsvik har kostet Dovre 7.5 mill.	Nett	Nyhet
18	06.02	Nå kommer millionregningen	Papir	Nyhet
19	06.02	Vurderer å anmelde Kvalsvik	Nett	Nyhet
20	06.02	Alle de polske arbeiderne anmeldt og oppsagt	Nett	Nyhet
21	06.02	Ga polakkene sparken	Nett	Nyhet
22	07.02	Ga polakkene sparken	Papir	Nyhet
23	10.02	Kvalsvik angrep på Dombås-etablering	Nett	Nyhet
24	11.02	Kvalsvik er konkurs	Nett	Nyhet
25	11.02	- Opprørt over politirazzia	Nett	Nyhet
26	12.02	- Opprørt over razzia	Papir	Nyhet
27	12.02	SISTE: Takk og farvel AS - konkursåpning onsdag ettermiddag til Kvalsvik	Papir	Nyhet

28	12.02	- De ansatte er lojale og pålitelige	Papir	Nyhet
29	12.02	- De ansatte er lojale og pålitelige	Nett	Nyhet
30	12.02	Frich: - På høy tid at Kvalsvik forlater Dovre	Nett	Nyhet
31	12.02	Avviser at ansatte har fått forsyne seg	Nett	Nyhet
32	13.02	- Adjø Kvalsvik	Papir	Nyhet
33	13.02	Taus om politi-aksjonen	Papir	Nyhet
34	13.02	Taus om politi-razziaen	Nett	Nyhet
35	13.02	Ryk og reis, «Takk og farvel»	Papir	Kommentar
36	19.02	Ransakelsen kan gå til topps i LO	Nett	Nyhet
37	20.02	Ransakelsen kan gå til topps i LO	Papir	Nyhet
38	20.02	«Ryk og reis...»	Papir	Leserinnl.
39	20.02	Vil sende advokater på Kvalsvik	Nett	Nyhet
40	24.02	Krev gransking i Kvalsvik-saka	Nett	Nyhet
41	23.03	Fra tøffe tak til trygghet	Papir	Nyhet
42	23.03	- All ære til fagorganisasjonen	Papir	Nyhet
43	23.03	- All ære til fagorganisasjonen	Nett	Nyhet
44	23.02	- Meget skuffet over politiet	Papir	Nyhet
45	30.03	Kvalsvik-konkurs oversendt politiet	Nett	Nyhet
46	31.03	Kvalsvik-konkurs kan bli politisak	Papir	Nyhet
47	23.04	Størst nedgang i konkurser i Oppland	Nett	Nyhet

KLAGEN:

Klager er omtalte Geir Kvalsvik på vegne både av bedriften Kvalsvik Produksjon AS og seg selv, via advokat. Klageren var både styreleder og daglig leder i bedriften. Han anfører innledningsvis i klagen at i både i tiden før konkursen 11.02.2015 og også etterpå publiserte GD en rekke artikler med uriktig innhold. Klageren mener artiklene «bidro til firmaets konkurs ved å skape et meget dårlig bilde av bedriften» uten at avisen hadde dokumentert grunnlag for sine påstander. Han karakteriserer avisens omtale som ensidig og negativt vinklet og mener hans kontradiksjon, muligheten til å få ta til motmæle, ikke har vært oppfylt.

Klager, ved hjelp av sin advokat, mener overordnet at det foreligger brudd på Vær Varsom-plakatens punkt 4.1, om saklighet og omtanke, fordi bedriftens økonomiske situasjon ikke var av en slik art at mengden artikler ikke sto i forhold til sakens størrelse.

Et helst sentralt klagepunkt er videre klagers anførsel om manglende balanse, konkret at klagers synspunkter, meninger og imøtegåelse ikke ble tilstrekkelig vektlagt. Klageren viser til at effekten av en ensidig dekning resulterte i en redusert ordretilgang og til avbestilling av allerede bestilte kjøkken. Det vises til Vær Varsom-plakatens punkt 1.2, om at ulike syn kommer til uttrykk.

Med hensyn til plakaten punkt 4.14 heter det i klagen: «Kvalsvik har gitt en rekke kommentarer i intervju, per sms og e-post som forklarer fakta fra bedriftens side. Ingenting av dette har kommet på trykk på en slik måte at bildet av saken ble nyansert for publikum. I de tilfeller Kvalsvik har fått komme til orde, har dert kun vært med kommentarer som «dette stemmer ikke» eller lignende. Kvalsvik sin forklaring av de faktiske forhold, og rettelser for øvrig, har ikke blitt videreformidlet på trykk. I de tilfeller feil har blitt dokumentert fra Kvalsvik, har fakta ikke blitt korrigert for leserne.»

Klager viser her til en artikkel fra 12.01. (artikkel 2 over) om at de polske ansatte ikke lenger hadde pensjonsavtale, mens fakta var at en avtale om pensjon gjaldt for hele 2014 og gjaldt for alle ansatte.

Som et vedlegg til klagen følger et omfattende dokument (merket vedlegg 4) der klager redegjør for situasjonen sett fra bedriftens side. Klager ber utvalget gjennomgå denne redegjørelsen.

Klager viser også til artikkel datert 11.02. (artikkel 26 og 27) om politiets razzia på fabrikken. Klager anfører at GDs framstilling indikerer at det bare var småting som ble funnet, mens det i realiteten dreide seg om en lastebil «fylt til randen» som ble kjørt bort. Klager peker på at informasjon fra klager om dette ikke medførte noen kritiske spørsmål til de ansatte som ble anmeldt for tyveri og heller ikke til noen form for nyansering av avisens vinkling.

I klagen vises det også til kommentarer fra ham til et intervju med en sykemeldt ansatt (klagers vedlegg 6) og påfølgende korrespondanse. Klager viser til dette som et eksempel på GDs ønske om «negativ ladet vinkling for Kvalsvik».

Klager mener også at GD i flere artikler har framsatt påstander om sosial dumping, at ansatte med polsk bakgrunn har hatt uverdige forhold og at de har blitt forskjellsbehandlet mht til lønn. Klager viser til at alle ansatte hadde like retter, uansett opprinnelsesland, men at avisen ikke har tatt hensyn til klagers tilbakevisninger. Det anføres også at et skriv fra ansatte ikke ble publisert på nyhetsplass, men forvist til leserbrevspalten en uke senere (klagers vedlegg 8). Det anføres her brudd på imøtegælsesretten, VVp punkt 4.14, og punkt 4.13 om rettelser.

Det pekes også på at kilden for påstanden om sosial dumping ikke er fra de påstått dumpede, men fra en norsk ansatt som er sykemeldt og permittert, et mulig brudd på punkt 3.2 om kildevalg.

Klager bruker mye plass på å påpeke at GD har blandet person og bedrift. Navnet Kvalsvik er brukt både om personen Geir Kvalsvik og om bedriften, et aksjeselskap. Det anføres at omtalen har vært en enorm påkjenning for Kvalsvik, og at det ikke er grunnlag for en slik uthenging som han har vært gjenstand for. PFU oppfordres til å lese materialet i sin helhet,

med tanke på at det er en person bak navnet Kvalsvik. «som har gjort sitt ytterste for å berge familiebedriften fra konkurs».

Klager mener også at man har vært et offer i et politisk spill. Dette fordi byggingen av industrihallen på Dombås, der bedriften holdt til, har vært omstridt. Men klager peker på at man bare var leietaker og ikke en del av den politiske uenigheten, men ble gjenstand for medieomtale når den politiske uenigheten ble omtalt. Det vises til artikkelen 17, der det i tittelen heter at Kvalsvik har kostet hver Dovre-innbygger 2.800 kroner. Det vises også til en lederartikkel, artikkel 38, med tittelen «Ryk og reis».

Det vises også til et intervju 04.02. (artikkel 16, «Kritisk for Kvalsvik»), som ble endret etter godkjenning. Klager mener dette er et eksempel på at avisen har vært opptatt å beholde en negativ vinkling i saken.

En tittel 16.01, (artikkel 13), hadde, slik klager ser det, ikke dekning i stoffet, og den var derfor i strid med plakaten punkt 4.4. Av tittelen framgår det at klager «fikk ferdigattest sju mål for seint» log at han dermed hadde opptrådt kritikkverdigg. Klager viser til at det var kommunen som ikke hadde sørget for å ha papirene i orden, og at saken ikke hadde noe med Kvalsvik å gjøre.

Det klages også, med henvisning til punktene 4.10 og 4.12, til bildebruk i strid med presseetikken. Artikkelen (artikkel 47) handler om konkurser og hadde tittelen «Størst nedgang i konkurser i Oppland» og var illustrert med et foto av bedriften. Bildetekst: «Konkurs: Kvalsvik AS var en av de få som gikk konkurs». Klager viser til at bedriften ikke var registrert i Oppland, men i Møre og Romsdal og at den ikke hadde noen sammenheng med artikkelens innhold.

Det vises også til at bilde av Øyvind Frich fotografert foran bedriften, mens artikkelen handler om noe som ikke har noe med bedriften å gjøre.

FORSØK PÅ MINNELIG LØSNING:

Det er ikke registrert kontakt mellom partene med sikte på å løse saken i minnelighet.

TILSVARSRUNDEN:

Gudbrandsdølen Dagningen (GD) avviser klagen på alle punkter. Innledningsvis viser avisen til at Kvalsvik Produksjon AS, ved konkursoåpning registrert under navnet Takk og Farvel AS, ble etablert i kommunalt eide lokaler i Dovre. Fabrikkbygget ble finansiert med offentlige midler, anslagsvis 40 mill. kroner, et stort løft for kommunen. Konkursen har påført kommunen en belastende lånegjeld. GD viser til dette for å grunngi hvorfor det var viktig å synliggjøre situasjonen for klageren og viser til at avisen har fulgt virksomheten for Kvalsvik Produksjon siden 2007. Det opplyses også fra avisens side at det store løftet fra kommunens side har vært en politisk kontroversiell sak.

Når det gjelder den påklagede serien så har den, ifølge avisen, sitt utspring sensommeren 2014 da avisen fikk informasjon om at Kvalsvik ikke betaler husleie til kommunen. Da dette ble løst valgte avisen å la saken ligge. Men ved årsskiftet 2015 fikk avisen på ny «troverdig

informasjon om at ansatte ikke fikk lønn og at polske ansatte hadde reist hjem til jul uten lønn». «Dette gjør at GD gikk inn i saken og søkte informasjon fra flere. Artiklene som ble publisert på nyåret baserer seg på et større tilfang av åpne og lukkede kilder.» Det vises blant annet til kommunen og ansatte i bedriften som kilde.

GD viser til at Geir Kvalsvik, i kraft av å være eier, styreleder og daglig leder, har vært ytterst ordknapp når avisen har bedt om svar på spørsmål om virksomheten. «Han har gjentatte ganger anklaget oss for kun å jakte på negative nyheter om Kvalsvik. Han har bedt oss holde oss unna, og vist liten vilje til saklig og seriøst å ville opplyse om saksforhold vi har brakt på bane. Det har ikke vært spesielt tillitsvekkende sett i forhold til han på det tidspunktet var daglig leder for en bedrift med 15-20 ansatte.» Det vises i denne sammenheng til artiklene 2 og 20 på listen over. GD mener en gjennomgang av de påklagede artiklene gir grunnlag for å hevde at klageren har hatt god mulighet til samtidig imøtegåelse, noe han i stor grad har avvist. «Det oppleves derfor grovt urimelig, men likevel ikke spesielt overraskende, at Geir Kvalsvik et halvt år etterpå anklager oss for at han selv ikke kom til orde. Geir Kvalsvik har hatt samtidig tilsvarende (les: imøtegåelse) hele veien. At han ikke i tilstrekkelig grad har valgt å bruke denne muligheten til å informere i offentligheten, må han laste seg selv for, ikke GD.»

Avisen står fast på at informasjonen avisen har brakt videre har vært troverdig og riktig – basert på et bredt kildetilfang og at klageren hele veien har hatt mulighet til samtidige kommentarer.

GD avviser også at kritikken av at avisen ikke i tilstrekkelig grad har skilt mellom klageren som person og klageren som bedrift. «All den tid Kvalsvik er eneeier, styreleder og daglig leder har vi vanskelig for å se at dette er noe vesentlig poeng.»

Avisen avslutter med å anføre at den har vært den ledende nyhetsformidler av situasjonen rundt bedriften og at det har vært GD som har satt dagsorden i den politiske debatten rundt virksomheten. «Øvrige medier har i stor grad basert sin dekning på GD.» Det opplyses at den påklagede serien blir avisens kandidat til Oppland journalistlags journalistpris for 2015.

Klageren, via sin advokat, opprettholder klagen. Klageren er enig med GD i at byggingen av en industrihall på Dovre var en viktig og positiv nyhet og viser til at også Kvalsvik Produksjon AS satset betydelig på å bygge en solid og god arbeidsplass. Men klageren anfører at det ikke er dette klagen gjelder. Han peker på at Vær Varsom-plakaten er tydelig på at pressen har et spesielt ansvar for at ulike syn kommer til uttrykk, og at det bildet som ble skapt i den påklagede artikkelserien ikke er fullstendig. Som eksempel vises det til en artikkel der tittelen ble endret etter sitatsjekk.

Klageren anfører videre at GDs argumentasjon om bredt kildegrunnlag er vanskelig å akseptere. «Kildetilfanget i saken om forskjellsbehandling, sosial dumping og dårlige boforhold (artiklene 2 og 3) har hovedsak vært to misfornøyde ansatte. All informasjon fra Fellesforbundets representanter skriver seg fra de samme to personene, og fellesforbundet verifiserer uten å ha møtet de ansatte eller ledelsen.» Det vises også til at et innlegg resten av de ansatte stilt seg bak «ble gjemt bort under leserinnlegg. Klageren mener GDs redaksjon hadde tilstrekkelig informasjon til å se at det var flere sider av saken som burde belyses.

Geir Kvalsvik kommenterer ellers GDs anførsel om hans manglende medvirkning til samtidig imøtegåelse med å si at han sendte en mengde bakgrunnsinformasjon til avisen, mens han ellers var opptatt med driften og forholdet til kunder, leverandører, bankforbindelser og huseier. Til GDs vurdering av at han har hatt en dårlig fungerende mediestrategi, repliserer han med spørsmålet; «må man ha en mediestrategi for å produsere kjøkken». Han anfører at han ikke selv har tatt skritt for å komme i medias søkelys og at han har havnet helt ufrivillig i et massivt mediekjør, noe som oppleves som dramatisk.

Som vedlegg til tilsvaret har klager lagt en liste med kommentarer til noen av artiklene. Klager mener GD har blandet kommentarer og fakta (VVp 4.2), publisert feilaktige opplysninger uten kildeangivelse (3.1 og 3.2), stigmatiserende ordbruk (4.3), korrekt gjengivelse av meningsinnhold (3.7), tittelbruk (4.4), manglende reell imøtegåelsesmulighet (4.14) og manglende fjerning av innhold på nett (4.17).

Gudbrandsdølen Dagingen hadde ikke ytterligere kommentarer.

